

23. 11. 2021 www.krog.sta.si

Stran/Termin:

Naslov: Prihodnost v sodelovanju na križišču znanosti, umetnosti Naklada:

Avtor: Površina/Trajanje: 1,00

Rubrika/Oddaja: Žanr: SPLETNI ČLANEK

Gesla: MREŽA RUK, KIBLIX

LINK

Ljubljana, 23. novembra - Sodelujoči na spletnem pogovoru v okviru projekta STAZnanost so tokrat spregovorili o prepletanju umetnosti in znanosti, s poudarkom na križanju teh področij v sodobni umetnosti, tudi v navezavi s tehnologijo, ki je vse bolj prisotna v vsakdanjem življenju posameznikov. V razmislekih so segli od začetkov spoja med umetnostjo in znanostjo, preko delovanja [mrež RUK](#) in KONS, do konkretnih projektov, kakršen je izstrelitev umetniškega satelita. Direktor ZRC SAZU Oto Luthar je uvodoma spomnil, da je bila za človeka umetnost od nekdanj ključ za razumevanje sebe in sveta, ki ga obdaja. O tem med drugim priča tudi 60.000 let stara neandertalčeva piščal. Nekje od antike dalje pa je po njegovih besedah govora o tem, da je umetnost tudi sestavni del vsake angažirane refleksije družbenih sprememb in drugih zunanjih vplivov. "Brez te refleksije ne bi nastala nekatera danes referenčna umetniška dela," je menil. Danes v Sloveniji delujejo številne intermedijske umetnice in umetniki, ki so prepoznavni tudi v svetu. Programski vodja projekta platforme za sodobno raziskovalno umetnost KONS in umetniški kurator Kersnikove Jurij Krpan je dejal, da zametki tovrstne umetnosti zagotovo segajo v 80. leta minulega stoletja, njen razmah pa se je začel v 90. letih: "Začelo se je s tem, da so umetniki iz uprizoritvenih praks, vizualci, glasbeniki začeli uporabljati neka nova, tedaj dostopnejša orodja in se skozi izražati. To zgodnje obdobje je bilo vezano na tehnofascinacijo." Nato pa se je po Krpanovih besedah tehnofascinacija razvija v neke vrste tehnoromanticizem, "kjer smo se zaljubljeni v ta orodja navduševali nad neko novo estetiko, ki je iz tega izšla". To so bili projekti, v katerih je bilo veliko kablov, računalnikov in odprtih naprav. Se je pa tehnoromanticizem kmalu umaknil k bolj vsebinskim premislekom, ki so postali zelo potrebni, ker so se družbene spremembe vse bolj radikalizirale: "Nove tehnologije so tako zelo posegle v naš vsakdan, da je nastala celotna serija kulturoloških debat, s katerimi se je bilo treba spopasti." Po letu 2000 pa je po besedah Krpana postalo jasno, da so visoke tehnologije, ki jih držimo v rokah "nek mimesis tega, kar že je, le da se je spremenilo v sofisticirano orodje, s katerim je mogoče delati, se vojskovati in pa tudi ustvarjati". Nato pa so se priključile še biotehnologije: "Nastal je zelo zanimiv spoj med tehnološkimi principi povratnega inženiringa in tehnološkimi principi, ki izhajajo iz znanosti o življenju. Zdi se mi, da smo zdaj tu." Umetniki in znanstveniki po besedah Krpana v svojih sodelovanjih "ustvarjajo možnosti za neko novo razumevanje sveta". Kaj pa nagovarja umetnike, da se podajo na to ustvarjalno področje? Postmedijska umetnica, ki dela na presečišču raziskovanja živih sistemov, sodobne in zvočne umetnosti, Saša Spačal je dejala, da so umetniki poklicani v to polje, da pogledajo, kako so določena dejstva (denimo okoljska problematika) in tehnologija (denimo umetna inteligenca) vpeta v družbo in kako v tej družbi odzvanjajo. Nato pa svoje ugotovitve kodirajo v predmete, prakse, koncepte in zgodbe ter ponudijo svoje komentarje in rešitve. "Skušamo delovati v dobro celotne družbe," je poudarila umetnica, katere razstava MikoMitologije je trenutno na ogled v razstavišču Tobačna. Saša Spačal deluje tudi znotraj iniciative Čipke, ki združuje ženske s čutom za tehnologijo, znanost in umetnost. Glede tega, da se v zadnjem času na področju intermedijskih umetnosti vse bolj v ospredje prebijajo umetnice, pa je sogovornica dejala, da gre za področje, ki je zelo senzibilizirano za to vprašanje, skupaj z Robertino Šebjanič, Majo Smrekar in Špela Petrič pa sodijo v generacijo umetnic, ki so imele določene priložnosti. "Če pa želimo, da bi imele umetnice prihodnjih generacij take možnosti, kot smo jih imele mi, je treba še vedno veliko narediti," je poudarila. Umetnik, oblikovalec in raziskovalec, osredotočen na razvoj umetnosti in humanistike v vesolju, Miha Turšič pa je razmišljal o tem, da sta znanost in umetnost, kot sklopa nekih institucij, politik, kultur in predvsem ljudi, v 21. stoletju še vedno preveč ločeni, umetniki pa skušajo v zadnjih desetletjih najti poti, da se veji združita v preučevanju določenih fenomenov. Po besedah Turšiča je treba sprejeti, da so naša znanja zelo omejena, edini način, da se spopademo s tem, pa so sodelovanja v smeri, da se v procese znanja, razvoja in učenja vključuje vse, ki lahko k temu karkoli prispevajo. Turšič je tudi soustanovitelj Kulturnega središča evropskih vesoljskih tehnologij (Ksevt) skupaj z Draganom Živadinovim in Dunjo Zupančič pa med drugim razvijajo koncept kulturalizacije vesolja. Med njihove projekte sodi

tudi izstrelitev umetniškega satelita, ki so ga kot pomemben projekt v slovenskem in mednarodnem prostoru prepoznali tudi pri ZRC SAZU. Glede satelita umetniki čakajo na prvo možno priložnost za realizacijo projekta, so pa na to "več kot pripravljeni". V Sloveniji od leta 2019 delujeta tudi mreža raziskovalnih centrov na presečišču umetnosti, znanosti in tehnologije **RUK** in platforma za sodobno raziskovalno umetnost KONS, ki pa se razlikujeta v dojemaju povezave med znanostjo, umetnostjo in tehnologijo. Zagovornik mreže **RUK** Peter Tomaž Dobrila je spomnil, da so vanjo povezane tri večje organizacije - DDT (Delavski dom Trbovlje), koprška PiNA in mariborska KIBLA, vsaka pa organizira tudi svoj festival, trenutno denimo v Mariboru poteka **KIBLIX**. Po besedah Dobrile je ena od maksim delovanja **RUK** humanizacija tehnologije, "gre za koncept počlovečenja novih tehnoloških aparatov in njihovih možnosti, ki ustrezajo različnim generacijam uporabnikov". V KONS medtem deluje devet organizacij z razvejanim programom; Zavod Kersnikova, Zavod Projekt Atol, Zavod Aksioma, Društvo Ljudmila in Zavod Cona iz Ljubljane, Univerza v Novi Gorici - Akademija umetnosti, Mladinski center Velenje, LokalPatriot Novo mesto ter MKC Maribor. Krpan je povedal, da se pri svojem delu osredotočajo na dvig ravni znanja o sodobnih raziskovalnih umetniških praksah. Delujejo na treh ravneh - prvi, izobraževalni, v smislu, da po celotni vertikali izvajajo razne delavnice, druga raven je vzpostavljanje producerskih platform, t.i. tematskih laboratorijev, tretja raven pa zajema povezovanje umetnosti in družbenih inovacij. Udeleženci so okroglo mizo sklenili z vpogledom v prihodnost. Krpan je razmišljal, da je pred umetniki, ki delujejo na križišču umetnosti, znanosti in tehnologij velik izziv vključevanja strojnega učenja v čisto vse pore našega življenja: "Tehnosfera se kar naenkrat začne zlivati z biološkim in zato, da bi se mi opolnomočili v razmerju do umetne inteligence, bo treba postoriti še veliko. Še posebej, ker se nam obeta kvantna paradigma." Dobrila pa je med drugim izrazil željo, da bi bili v državi ljudje, ki skrbijo za razne projekte "bolj opolnomočeni in bi uslišali naše želje, pripombe ali komentarje, ki so zgolj dobronamerni". Saša Spačal je razmišljala o več možnosti za izobraževanja in sodelovanja, podprtih s strani države, Turšič pa je poudaril, da mu največ pomeni vzpostavljanje družbe znanja. Luthar je dejal, da bi si v prihodnje tudi na ZRC SAZU želeli več projektov z umetniki, spomnil pa je, da do njih že prihaja vse pogostejše in onkraj formaliziranih okvirjev.

23. 11. 2021

www.rtv slo.si

Stran/Termin:

Naslov: Opera za milnico in občinstvo, ki sooča formo z njeno

Naklada:

Avtor: N. Š.

Površina/Trajanje: 1,00

Rubrika/Oddaja:

Žanr: SPLETNI ČLANEK

Gesla: IZIS FESTIVAL

LINK

RTV SLO RADIO TELEVIZIJA RTV 365 VEČ O RTV

Najdi ...

MMC SLOVENIJA SVET ŠPORT KULTURA ZABAVA IN SLOG POSEBNA IZDAJA

Film in TV Glasba Knjige Oder Vizualna umetnost Arhitektura in oblikovanje Dediščina Recenzije Drugo Več 23. 11. 2021 | 16.22

Vizualna umetnost >

N. Š.

23. november 2021 ob 15:17
MMC RTV SLO

Opera za milnico in občinstvo, ki sooča formo z njeno zunanostjo

Krstna izvedba Soap Opere bo nočno ob 19. uri

V Galerijo Vžigalica se kot nadaljevanje instalacije iz leta 2019 vrača Soap Opera kolektiva Stran22. Tri vizualne situacije bodo s svojim pendantom v z glasbo zaznamovani zunanosti sestavljale opero za milnico in občinstvo.

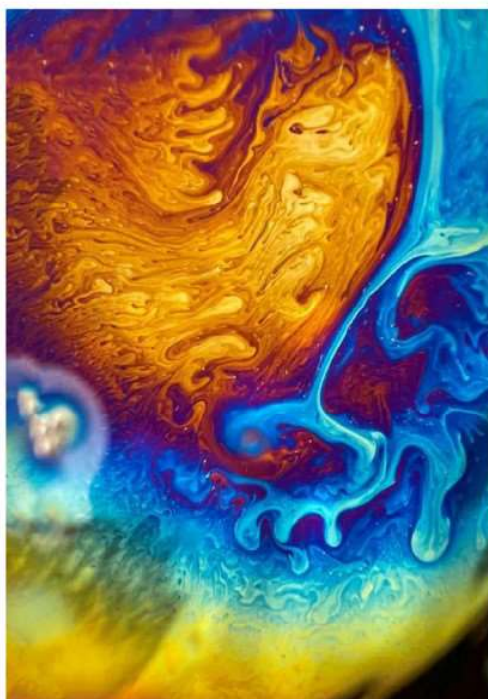

Foto: Galerija Vžigalica

Leta 2019 je v sklopu festivala Svetlobna gverila Stran22 prvič postavila na ogled steno iz milnice in izrabila potencialne vizualne učinke, ki jih ta sloj ponuja: kot element prosojnosti, odbojnosti, kot zaslon prelivajočih

se barv v gibanju. Sama instalacija pa ni bila toliko v funkciji umetniškega objekta kot scenjskega elementa, ki občinstvo vodi skozi različne situacije gledanja.

Razgradnja elementov umetniške forme

Na ta način je bil uspešno storjen prvi korak k uporabi milnice kot nosilke scenografije, ki bi jo bilo mogoče uporabiti pri odrski uprizoritvi. Ko se je milnica, tako močno k razblinjenju nagnjen material, izkazala za dovolj obstojno, je vizija odrske uprizoritve opere postala uresničljiva, so v galeriji zapisali ob razstavi, ki jo kurira Jani Pirnat.

Zato Stran22 vstopa v Galerijo Vžigalica scela. Po eni strani gre za razgradnjo elementov umetniške forme, ki se ponaša s svojo celostnostjo. Po drugi strani pa Soap Opera kot serija nadaljevanj, ki z motivom milnice vzpostavlja pogoje za čudenje, namiguje na

"žajfnico", umetniško delo manjše vrednosti z ganljivo vsebino.

"Soočanje forme z njeno zunanostjo je značilnost, ki jo je mogoče zaslediti pri vseh projektih, pod katere se je v zadnjih letih podpisala Stran22 – najsí gre za festival Izis, kjer je razstava vsakič znova postavljena s povečano pozornostjo do prostora, v katerega so umetniška dela umeščena, za intervencije v interaktivnem vizualnem lovu na zaklad z nadaljevanjem v radijski igri Ježek in mehkomodri, ali pa za stalno instalacijo Dante Copiosus, ki poleg informiranja o zgodovinskem dejstvu obiskovalca vodi skozi prvoosebno senzorično popotovanje, ki v izkustvo spne Danteja, rokopisno tradicijo, vlogo Izole pri nastanku dveh kodeksov Božanske komedije in zagate, ki jih Komedija še danes povzroča," piše ob dogodku, katerega krstna izvedba bo nočno ob 19. uri.

Podobno tudi gledališču Glej odvzame odrski prostor in predstavo Podgane zasnuje kot prehajanje iz ambienta v ambient, iz scene v sceno, pri čemer so uporabljeni tako bližnja okolica gledališča kot prostori v notranjosti, ki navadno služijo kot servisna podpora za to, da lahko oder funkcioniira.

Kolektiv Stran22 so umetniki Matej Bonin, Marko Čeh, Karlo Hmeljak, Kaja Kisilak, Anja Kozlan, Neža Mekota, Katja Pahor, Marko Turkuš in Marko Vivoda. Opisujejo se kot skupina prijateljev, ki si kdaj rečejo, da so

družina, zaznamujejo pa jo precej nedoločljive meje med tem, kdo sodi vanjo in kdo ne, saj se angažma posameznikov in tvorba skupine vsakič znova oblikujeta glede na specifikke projekta.

Projekt producirajo Muzej in galerije mesta Ljubljane, koproducirata pa PiNA in Strip Core/Forum Ljubljana.

Anarhisti proti nacionalsocialistom ali Podgane v Gleju

Stran22

galerija Vžigalica

instalacija

Prijavi napako

Sorodne novice

Anarhisti proti nacionalsocialistom ali Podgane v Gleju

Sto let stara nemška drama, ki spregovori o polarizaciji današnje družbe

Vizualna umetnost >

Vizualna umetnost / Na dražbo gre Lowryjeva slika z naslovom Dražba

Zanjo pričakujejo več kot 1,4 milijona evrov

Avtoportret / Avtoportret: 58 sekund z Izarjem Lunačkom

O sproščnem in fleksibilnem ustvarjanju stripov

Vizualna umetnost / Velika nagrada grafičnega bienala za pretresanje odnosa med človeškim telesom in zasloni

Kdo so nagrajenci 34. grafičnega bienala Ljubljana, ki poteka pod okriljem MGLC-ja?

Vizualna umetnost / Spor med lastnikom in valižansko oblastjo zaradi odhoda Banksyjevega dečka v Anglijo

Poslikava se je pred božičem leta 2018 pojavila na garaži v Walesu

Komentarji(0) ⚙